

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3CoE/27/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6413205570
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alojz Palaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6413205570.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Astrová 2/A, IČO: 45 869 464, zastúpený verita, s. r. o., advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave, Karpatská 18, IČO:35 940 875, proti povinnému: I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Fr. T. XXX, XXX XX X., zastúpenému JUDr. Alenou Marcikovou, E. T. Q. G. G. v J. J., P. D. XX, XXX XX J. J., vedenej pod sp. zn. EX 435/2013 súdnym exekútorom JUDr. Ing. Jánom Gasperom, PhD., Exekútorský úrad Rimavská Sobota, Kálmána Mikszatha 268, 979 01 Rimavská Sobota, pre vymoženie pohľadávky oprávneného vo výške 983,69 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 10Er/394/2013-35 zo dňa 22.11.2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výroku III. p o t v r d z u j e .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením okresný súd zamietol námietky povinného proti exekúcii a námietky povinného proti trovám exekúcie. Zároveň súd výrokom III. podľa § 58 ods. 1, § 57 ods. 1 písm. g/ zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len Exekučný poriadok) exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že exekučné konanie je vedené na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný STÁLÝM ROZHODCOVSKÝM SÚDOM zriadeným pri ROZHDODCOVSKEJ, ARBITRÁŽNEJ A MEDIAČNEJ, a.s., pod sp. zn. IIC1010148 dňa 02.09.2011. Pokiaľ ide o námietky povinného proti exekúcii, súd uviedol, že ich odôvodnenie je napísané nekonkrétne, všeobecne; povinný zdôrazňuje skôr svoju zlú sociálnu situáciu, preto ich súd zamietol. Námietky povinného proti trovám exekúcie súd zamietol ako oneskorene podané, pretože povinný nedodrжал lehotu na podanie týchto námietok. Pokiaľ ide o výrok súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavenie, súd vychádzal zo záveru, že Zmluva o úvere uzavretá medzi právnym predchodcom oprávneného ako veriteľom a povinným ako dlžníkom, na základe ktorej oprávnený uplatnil na rozhodcovskom súde svoj nárok, je spotrebiteľskou zmluvou. Z uvedených dôvodov na daný právny vzťah aplikoval ustanovenia § 52 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len Občiansky zákonník) upravujúce spotrebiteľské zmluvy. Konštatoval, že rozhodcovská doložka, od ktorej odvodil svoju právomoc na vydanie exekučného titulu rozhodcovský súd, upravená v bode 10.2.2 Všeobecných obchodných podmienok v spojení s čl. 11.2 Obchodných podmienok pre úver, je neprijateľná, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým Všeobecným obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, ktorá sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom, preto exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil.

Proti tomuto uzneseniu, konkrétne proti výroku III, ktorým súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil, podal oprávnený prostredníctvom splnomocneného zástupcu v zákonnej lehote odvolanie. V odvolaní v podstate argumentoval tým, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu a exekučný súd s ním musí nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom a iný prístup, ak uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní. To znamená, že rozsudkom rozhodcovského súdu je exekučný súd viazaný rovnako, ako je viazaný rozsudkom všeobecného súdu, čo vyplýva z ust. § 159 ods. 2/ O. s. p. Okrem toho v štádiu posudzovania zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie exekučný súd nie je oprávnený posudzovať vecnú správnosť rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu a nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom. Ani v prípade pasívneho správania účastníka v konaní, v ktorom bol exekučný titul vydaný, nemôže exekučný súd naprávať prípadné chyby a nedostatky exekučného titulu. Preskúmanie správnosti rozhodcovského rozsudku exekučným súdom je možné, len pokiaľ ide o dôvod uvedený v § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že rozpor s dobrými mravmi je viazaný iba na plnenie a nie na to, či samotná zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku, pričom nie každá skutočnosť hodnotená ako neprijateľná podmienka spôsobuje aj rozpor plnenia s dobrými mravmi. Navyše predmetná úverová zmluva predstavuje štandardnú úverovú zmluvu, ktorou bol poskytnutý úver bankou, ktorá pôsobí v SR v súlade s ust. zákona o bankách a podlieha dohľadu Národnej banky Slovenska, nejde teda o žiadny nebankový subjekt mimo dohľadu NBS. Na podporu svojich tvrdení oprávnený ďalej poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo/11/2010 zo dňa 26. 09. 2011, na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9CoE/27/2011 zo dňa 21.12.2011 a na ďalšie rozhodnutia krajských súdov v obdobných veciach, ako aj nálezy Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 192/06 zo dňa 03.11.2006, I. ÚS 335/06 zo dňa 30.10.2007, II. ÚS 244/09 zo dňa 29.09.2009 a I. ÚS 242/07 zo dňa 03.07.2008). Ďalej zdôraznil, že zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v ust. § 93b ods. 1 ustanovoval povinnosť bánk ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom. Text rozhodcovskej doložky neobsahoval žiadnu alternatívu k rozhodcovskému konaniu v súlade so zákonnou definíciou rozhodcovskej zmluvy v § 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z., rozhodcovská doložka preto nemôže predstavovať neprijateľnú podmienku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto oprávnený navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo alternatívne aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podaním doručeným súdu dňa 06.02.2014 sa k odvolaniu oprávneného vyjadril povinný. Uviedol, že sa s napadnutým uznesením absolútne stotožňuje. Poukázal tiež na to, že voči oprávnenému je vedené zo strany povinného pod sp. zn. 19C/61/2013 konanie pred Okresným súdom Žiar nad Hronom, kde povinný právne zdôvodnil zrušenie predmetného rozhodcovského rozsudku, žiadal exekúciu zastaviť a navrhol aj neplatnosť časti úverovej zmluvy.

Odvolaním oprávneného bol napadnutý len výrok III. uznesenia okresného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení, odvolací súd preto rozhodoval len o tomto výroku uznesenia.

Krajský súd, ako súd odvolací v dôsledku podaného odvolania preskúmal vec v medziach daných ust. § 212 ods. 1/ O. s. p. a postupom podľa § 214 ods. 2, § 219 ods. 1/ O. s. p. bez nariadenia pojednávania uznesenie okresného súdu vo výroku III. ako vecne správne potvrdil.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že oprávnený sa domáhal vykonania exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok STÁLEHO ROZHODCOVSKÉHO SÚDU zriadeného pri ROZHODCOVSKEJ, ARBITRÁŽNEJ A MEDIAČNEJ, a. s., so sídlom v Bratislave, sp. zn. IIC1010148 zo dňa 02.09.2011. Základný právny rámec nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom bol nárok veriteľa z titulu poskytnutia úveru dlžníkovi na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, uzavretej dňa 07.04.2008.

V bode 7 Zmluvy o úvere sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach

V časti IV. čl. 10 bode 10.2.2 je uvedené, že banka a klient sa dohodli na rozhodcovskej doložke týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov vzniknutých pri poskytovaní Služieb, Bankových produktov a/alebo vykonávaní Bankových obchodov, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej zmluvy, a to tak, že pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania, zatiaľ čo klient je oprávnený tento spor predložiť na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu alebo všeobecnému súdu. Podľa bodu 10.2.3 ak klient, najneskôr pri uzavretí Bankového obchodu a/alebo Zmluvy nedoručí banke písomné oznámenie, že s rozhodcovskou doložkou nesúhlasí, má sa za to, že ju prijal.

Podľa časti I čl. 2 Všeobecných obchodných podmienok je rozhodcovským súdom Stály rozhodcovský súd zriadený pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s., IČO 35 862 882.

Podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať,

Podľa § 58 ods. 1/ Exekučného poriadku exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu.

Súd môže v rozsahu svojej zákonnej prieskumnej povinnosti skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o udelení poverenia exekútorovi, a to na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu. Spôsobilý exekučný titul je jednou zo základných podmienok exekučného konania, nedostatok ktorej je neodstrániteľný a je dôvodom na zastavenie exekučného konania. Pokiaľ teda súd zistí, že exekučný titul, predložený oprávneným nespĺňa formálne alebo obsahové náležitosti, môže exekúciu zastaviť. Z uvedených dôvodov odvolací súd považuje odvoláciu námietku oprávneného, podľa ktorej mal exekučný súd prekročiť rámec svojej preskúmačej právomoci, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku so zákonom, za nedôvodnú. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: I. ÚS 456-/2011-19 zo dňa 23. novembra 2011, v ktorom Ústavný súd uviedol, že „okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť“. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“.

Podľa § 52 ods. 1/ Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvorenia zmluvy, t.j. do 31.10.2008) je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 a 2/ Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5/ Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Odvolací súd považuje za správne právne hodnotenie okresného súdu, že vzťah, ktorý vznikol medzi oprávneným a povinným je vzťahom spotrebiteľským. Z predloženej zmluvy nevyplýva, že povinný je podnikateľským subjektom a že by bol pri uzatváraní zmluvy o úvere konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom oprávnený pri jej uzatváraní konal v rámci svojej obchodnej činnosti. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, v súlade s právnou úpravou Slovenskej republiky a aj s právom EÚ, keď skúmal rozhodcovskú doložku ako zmluvnú podmienku z hľadiska, či nevyvoláva nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

Odvolací súd súhlasí aj s hodnotením súdu prvého stupňa, že rozhodcovskú doložku, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul je potrebné považovať za neprijateľnú podmienku, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd zastáva názor, že spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení z hľadiska jeho vyjednávacjej sily, ako aj z hľadiska úrovne informovanosti a táto situácia ho núti, aby pristúpil na vopred pripravené podmienky dodávateľom bez toho, aby podstatným spôsobom mohol ovplyvniť ich obsah. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dohodnutá a jej obsah bol vopred pripravený, teda z tohto pohľadu spotrebiteľ nemohol dojednanie rozhodcovskej doložky akýmkoľvek spôsobom zmeniť, mohol len úver odmietnuť alebo ho prijať a podrobiť sa tak všetkým podmienkam zmluvy a teda aj rozhodcovskému konaniu, ako to uviedol aj súd prvého stupňa. Rozhodcovská doložka-zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá určuje, že spory zo zmluvy budú v prípade, že žalobcom bude dodávateľ riešené výlučne rozhodcovským súdom a v prípade, ak žalobcom bude spotrebiteľ riešené alternatívne buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom, je neprijateľná. Veriteľ, ktorý vo väčšine prípadov podáva žaloby z obdobných úverových zmlúv nadobudol voči spotrebiteľovi neprimeranú výhodu v tom, že v podstate v dopredu naformulovanej zmluve určil, kto s konečnou platnosťou vzájomný spor rozhodne a vylúčil tak ochranu práv spotrebiteľa všeobecným súdom. Nie je možné stotožniť sa s názorom odvolateľa, že súd nerešpektoval prejav vôle spotrebiteľa, ktorý nevyužil možnosť vyjadriť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou. Uvedený nesúhlas bolo potrebné v zmysle bodu 10.2.3 Všeobecných obchodných podmienok vyjadriť formou písomného oznámenia doručeného banke najneskôr pri uzavretí zmluvy, čo nezodpovedá zákonnej úprave o individuálne dohodnutej zmluvnej podmienke, pričom nie je zrejmé, či klient-spotrebiteľ mal vôbec vedomosť o takejto možnosti. Takto koncipovaná rozhodcovská doložka ako zmluvná podmienka je v rozpore s požiadavkou ochrany spotrebiteľa, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, a to práve ku škode spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka, od ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc v tomto prípade je neprijateľná, a preto je v zmysle § 53 ods. 5/ Občianskeho zákonníka neplatná.

Podľa § 93b ods. 1/ zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov veta prvá banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy 88j) o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)]

budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona. 88k) a to tak, aby klient mal možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia návrh rozhodcovskej zmluvy podľa odseku 1 sú banky a pobočky zahraničných bánk povinné predložiť svojim klientom najneskôr pri uzatváraní obchodu, na ktorý sa nevzťahuje už uzavretá rozhodcovská zmluva. Klient nie je povinný prijať návrh rozhodcovskej zmluvy predložený podľa odseku 1; ak klient neprijme návrh rozhodcovskej zmluvy predložený podľa odseku 1, tak prípadné spory z obchodu s takýmto klientom sa riešia postupom podľa osobitných predpisov. 88l)

K námietke oprávneného o splnení povinnosti banky vyplývajúcej s ust. § 93b ods. 1/ zákona o bankách odvolací súd uvádza, že zo zákona o bankách síce vyplýva povinnosť banky ponúknuť klientovi návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, avšak z neho nevyplýva povinnosť zakotviť rozhodcovskú doložku priamo vo formulárovej zmluve v obchodných podmienkach, resp. všeobecných obchodných podmienkach, ktorých obsah klient nemôže ovplyvniť. Návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy môže banka predložiť aj ako samostatný návrh, ktorý by umožňoval v danom prípade spotrebiteľovi dojednať rozhodcovskú doložku individuálne. Spotrebiteľ (klient) svojim podpisom na formulárovej zmluve, ktorej súčasťou sú aj Všeobecné obchodné podmienky upravujúce rozhodcovskú doložku, vyjadruje súhlas tak so samotnou zmluvou, ako aj s Všeobecnými obchodnými podmienkami, a tým aj s rozhodcovskou doložkou v nich obsiahnutou a preto reálne nemá možnosť neprijať návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky bez toho, aby tým nezmaril uzavretie zmluvy.

Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preto krajský súd rovnako ako okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre vedenie exekúcie, preto napadnuté uznesenie vo výroku III. podľa ust. § 219 ods. 1/ O. s. p. potvrdil

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.